

III

(Rättsakter som antagits i enlighet med fördraget om Europeiska unionen)

RÄTTSAKTER SOM ANTAGITS I ENLIGHET MED AVDELNING VI I
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

RÅDETS RAMBESLUT 2009/948/RIF

av den 30 november 2009

om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 31.1 c och d och artikel 34.2 b,

med beaktande av initiativet från Republiken Tjeckien, Republiken Polen, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien och Konungariket Sverige,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att bevara och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) Enligt Haagprogrammet ⁽¹⁾ för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen, vilket godkändes av Europeiska rådet vid dess möte den 4–5 november 2004, krävs det att medlemsstaterna överväger lagstiftning om jurisdiktionstvister i syfte att samtidigt som man garanterar korrekt rättskipning öka effektiviteten i lagföringen, för att komplettera det övergripande programmet om åtgärder för att genomföra principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden i brottmål.
- (3) De åtgärder som föreskrivs i detta rambeslut bör särskilt syfta till att förhindra att det uppstår situationer där samma person är föremål för parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma sakförhållanden, vilket skulle kunna leda till slutliga avgöranden i två eller flera medlemsstater. Avsikten med detta rambeslut är således att förhindra åsidosättande av principen *ne bis in idem*, som anges i artikel 54 i Schengenavtalets

tillämpningskonvention av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna ⁽²⁾ enligt EG-domstolens tolkning.

- (4) Det bör hållas direkta samråd mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter i syfte att uppnå samförstånd om en effektiv lösning, för att undvika de negativa följder som uppkommer av parallella förfaranden och undvika att de berörda behöriga myndigheterna drabbas av tids-spillan och resursslöseri. En sådan effektiv lösning, skulle framför allt kunna bestå i att de straffrättsliga förfarandena koncentreras till en medlemsstat, till exempel genom överföring av straffrättsliga förfaranden. Det skulle också kunna bestå i att dessa förfaranden hanteras på ett annat effektivt och rimligt sätt, bland annat när det gäller fördelningen i tid, till exempel genom att ärendet hän-skjuts till Eurojust, om de behöriga myndigheterna inte kan nå samförstånd. I detta avseende bör särskild uppmärksamhet ägnas frågan om insamling av bevis som kan påverkas av att parallella förfaranden genomförs.
- (5) Om en behörig myndighet i en medlemsstat har rimliga skäl att anta att ett parallellt straffrättsligt förfarande pågår i en annan medlemsstat avseende samma sakförhållanden och samma person, vilket kan leda till slutliga avgöranden i två eller flera medlemsstater, bör den ta kontakt med den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten. Frågan om huruvida rimliga skäl föreligger bör enbart granskas av den kontaktande myndigheten. Rimliga skäl skulle bland annat kunna inbegripa fall när den misstänkte eller åtalade personen inkommer med närmare uppgifter och hävdar att han är föremål för ett parallellt straffrättsligt förfarande avseende samma sakförhållanden i en annan medlemsstat, eller om en relevant begäran om ömsesidig rättslig hjälp från en behörig myndighet i en annan medlemsstat visar att det eventuellt pågår ett sådant straffrättsligt förfarande eller om en polismyndighet lämnar uppgifter med denna innebörd.

⁽¹⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19.

- (6) Processen med informationsutbyte mellan behöriga myndigheter bör grundas på det obligatoriska utbytet av en särskild minimimängd information som alltid bör tillhandahållas. Den aktuella informationen bör särskilt underlätta processen att säkerställa identifieringen av den berörda personen samt typen av respektive parallellt förfarande och på vilket stadium det befinner sig.
- (7) En behörig myndighet som har kontaktats av en behörig myndighet i en annan medlemsstat bör ha en allmän skyldighet att svara på den begäran som inlämnats. Den kontaktade myndigheten uppmanas ange en tidsfrist inom vilken den kontaktade myndigheten bör svara, om så är möjligt. Den frihetsberövade personens särskilda situation bör till fullo beaktas av de behöriga myndigheterna under hela denna process om kontakttagande.
- (8) Direkt kontakt mellan behöriga myndigheter bör vara den ledande principen för samarbete som upprättas enligt detta rambeslut. Medlemsstaterna bör ha rätt att bestämma vilka myndigheter som ska vara behöriga att vidta åtgärder enligt detta rambeslut, i överensstämmelse med principen om nationell självbestämmanderätt i processuella frågor, under förutsättning att dessa myndigheter har behörighet att agera och fatta beslut i enlighet med rambeslutets bestämmelser.
- (9) När samförstånd eftersträvas om en effektiv lösning för att undvika de negativa följder som uppkommer när parallella förfaranden pågår i två eller flera medlemsstater, bör de behöriga myndigheterna ta hänsyn till att varje fall är specifikt och beakta fallets samtliga fakta och omständigheter. För att nå samförstånd bör de behöriga myndigheterna beakta relevanta kriterier, vilket kan inbegripa kriterierna i de riktlinjer som offentliggjorts i Eurojusts årliga rapport 2003 och som upprättades för rättstillämparnas behov, och exempelvis ta hänsyn till den plats där den större delen av brottsligheten ägde rum, den plats där störst skada eller förlust skedde, den plats där den misstänkta eller åtalade personen befinner sig och möjligheterna att säkerställa överlämnande eller utlämning av denne till andra jurisdiktioner, den misstänkta eller åtalade personens nationalitet eller bosättningsort, den misstänkta eller åtalade personens avgörande intressen, offrens och vittnenas avgörande intressen, bevismaterialets tillåtlighet eller förseningar som kan inträffa.
- (10) Skyldigheten för de behöriga myndigheterna att inleda direkt samråd för att nå samförstånd inom ramen för detta rambeslut bör inte utesluta att dessa direkta samråd kan föras med bistånd av Eurojust.
- (11) Ingen medlemsstat bör vara förpliktad att mot sin vilja avstå från eller utöva jurisdiktionen. Om man inte nått samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras, bör medlemsstaternas behöriga myndigheter kunna fortsätta straffrättsliga förfaranden för alla brott som omfattas av deras nationella jurisdiktion.
- (12) Eftersom själva syftet med detta rambeslut är att förhindra onödiga parallella straffrättsliga förfaranden som skulle kunna leda till ett åsidosättande av principen *ne bis in idem*, bör dess tillämpning emellertid inte leda till en konflikt om utövande av jurisdiktion som annars inte skulle ha uppstått. Inom det gemensamma området med frihet, säkerhet och rättvisa bör principen om obligatorisk lagföring, vilken ligger till grund för processrätten i flera medlemsstater, förstås och tillämpas på ett sätt som innebär att principen anses fullgjord när någon medlemsstat lagför ett visst brott.
- (13) Om man når samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras till en medlemsstat, bör de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten agera i överensstämmelse med detta samförstånd.
- (14) Eftersom Eurojust är särskilt väl lämpat att tillhandahålla stöd till att lösa jurisdiktionstvister, bör en hänskjutning av ett fall till Eurojust vara standardförfarandet, när det inte går att nå samförstånd. Det bör noteras att Eurojust, i enlighet med artikel 13.7 a i rådets beslut 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet⁽¹⁾, senast ändrat genom rådets beslut 2009/426/RIF av den 16 december 2008 om förstärkning av Eurojust⁽²⁾, ska informeras om alla fall där jurisdiktionstvister har uppstått eller skulle kunna uppstå, och att ett fall när som helst kan hänskjutas till Eurojust om minst en behörig myndighet som medverkar i de direkta samråden anser det vara lämpligt.
- (15) Detta rambeslut inverkar inte på förfarandena enligt den europeiska konventionen om överförande av lagföring i brottmål, undertecknad i Strasbourg den 15 maj 1972, och inte heller på några andra arrangemang för överförande av lagföring i brottmål mellan medlemsstaterna.
- (16) Detta rambeslut bör inte leda till en onödig administrativ börda när det finns lättillgängliga lämpligare alternativ för de problem som tas upp i rambeslutet. I de situationer där det finns flexibla instrument eller arrangemang mellan medlemsstaterna bör dessa därför ha företräde framför detta rambeslut.

⁽¹⁾ EGT L 63, 6.3.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 138, 4.6.2009, s. 14.

- (17) Genom detta rambeslut fastställs endast bestämmelser om informationsutbyte och direkt samråd mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och det påverkar därför inte enskildas rätt att hävda att de bör lagföras inom sin egen eller en annan jurisdiktion, om det inom den nationella lagstiftningen finns en sådan rättighet.
- (18) Rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete ⁽¹⁾ bör tillämpas på behandling av personuppgifter som utbyts enligt det här rambeslutet.
- (19) När medlemsstaterna lämnar en förklaring om språkordningen uppmanas de att inbegripa åtminstone ett språk, utöver deras officiella språk, som används allmänt inom Europeiska unionen.
- (20) Detta rambeslut står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 1

Mål

1. Målet med detta rambeslut är att främja ett närmare samarbete mellan de behöriga myndigheterna i två eller flera medlemsstater som driver straffrättsliga förfaranden, i syfte att säkerställa en effektiv och korrekt rättskipning.
2. Syftet med ett sådant närmare samarbete är att
 - a) förhindra situationer där samma person är föremål för parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma sakförhållanden, vilket skulle kunna leda till att förfarandet slutligt avgörs i två eller flera medlemsstater och därmed strider mot principen *ne bis in idem*, och
 - b) nå samförstånd om en effektiv lösning för att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden.

⁽¹⁾ EUT L 350, 30.12.2008, s. 60.

Artikel 2

Syfte och tillämpningsområde

1. För att målet i artikel 1 ska uppnås, fastställs i detta rambeslut en ram för
 - a) ett förfarande för att upprätta kontakter mellan behöriga myndigheter i medlemsstater, i syfte att få bekräftat huruvida det pågår parallella straffrättsliga förfaranden avseende samma sakförhållanden och samma person,
 - b) ett informationsutbyte via direkta samråd mellan de behöriga myndigheterna i två eller flera medlemsstater som driver parallella straffrättsliga förfaranden avseende samma sakförhållanden och samma person, om dessa myndigheter redan har kännedom om de parallella straffrättsliga förfarandena, i syfte att nå samförstånd om en effektiv lösning för att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden.
2. Detta rambeslut ska inte tillämpas på förfaranden som omfattas av bestämmelserna i artiklarna 5 och 13 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget ⁽²⁾.

Artikel 3

Definitioner

I detta rambeslut avses med

- a) *parallella förfaranden*: straffrättsliga förfaranden, inbegripet både skedet före rättegången och själva rättegången, som pågår i två eller flera medlemsstater avseende samma sakförhållanden och samma person,
- b) *behörig myndighet*: en rättslig myndighet eller annan myndighet som enligt lagen i dess medlemsstat är behörig att vidta de åtgärder som avses i artikel 2.1,
- c) *kontaktande myndighet*: en behörig myndighet i en medlemsstat som tar kontakt med en behörig myndighet i en annan medlemsstat för att bekräfta huruvida det pågår parallella straffrättsliga förfaranden,
- d) *kontaktad myndighet*: den behöriga myndighet som anmodas av den kontaktande myndigheten att bekräfta huruvida det pågår parallella straffrättsliga förfaranden.

⁽²⁾ EGT L 1, 4.1.2003, s. 1.

*Artikel 4***Utseende av behöriga myndigheter**

1. Medlemsstaternas utseende av behöriga myndigheter ska ske på ett sätt som främjar principen om direkta kontakter mellan myndigheter.

2. I enlighet med punkt 1 ska varje medlemsstat informera rådets generalsekretariat om vilka myndigheter som enligt medlemsstatens nationella lagstiftning är behöriga att vidta åtgärder i enlighet med detta rambeslut.

3. Utan hinder av vad som sägs i punkterna 1 och 2 får varje medlemsstat utse, om detta är nödvändigt som en följd av organisationen av sitt interna system, en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrationen av överföringen och mottagandet av anmodanden om information enligt artikel 5 och/eller om bistånd till de behöriga myndigheterna i samrådsprocessen. De medlemsstater som vill utnyttja möjligheten att utse en eller flera centrala myndigheter ska ge rådets generalsekretariat information om detta.

4. Rådets generalsekretariat ska se till att samtliga medlemsstater och kommissionen får tillgång till de enligt punkterna 2 och 3 erhållna uppgifterna.

*KAPITEL 2***INFORMATIONsutbyte***Artikel 5***Skyldighet att kontakta**

1. När en behörig myndighet i en medlemsstat har rimliga skäl att anta att ett parallellt förfarande pågår i en annan medlemsstat, ska den kontakta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten, för att bekräfta huruvida det pågår ett sådant parallellt förfarande, i syfte att inleda direkt samråd enligt artikel 10.

2. Om den kontaktande myndigheten inte känner till vilken myndighet som ska kontaktas, ska den göra alla efterforskningar som krävs, inklusive via det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter, för att få närmare besked om denna behöriga myndighet.

3. Förfarandet att ta kontakt ska inte tillämpas när de behöriga myndigheter som genomför parallella förfaranden redan på något annat sätt har blivit informerade om att det pågår sådana förfaranden.

*Artikel 6***Skyldighet att svara**

1. Den kontaktade myndigheten ska svara på en begäran som lämnats i enlighet med artikel 5.1 inom en rimlig tidsfrist

som angetts av den kontaktande myndigheten eller, om ingen tidsfrist har angetts, utan onödigt dröjsmål, och meddela den kontaktande myndigheten huruvida straffrättsliga förfaranden pågår i dess medlemsstat. I de fall där den kontaktande myndigheten har informerat den kontaktade myndigheten att den misstänkte eller åtalade personen är föremål för tillfälligt frihetsberövande eller häktning ska den sistnämnda myndigheten behandla begäran som ett brådskande ärende.

2. Om den kontaktade myndigheten inte kan lämna svar inom den tidsfrist som den kontaktande myndigheten angett, ska den omedelbart informera den kontaktande myndigheten om skälen för detta och ange inom vilken tidsfrist den ska lämna de begärda uppgifterna.

3. Om den myndighet som har kontaktats av en kontaktande myndighet inte är den behöriga myndigheten enligt artikel 4, ska den utan dröjsmål vidarebefordra begäran om information till den behöriga myndigheten och underrätta den kontaktande myndigheten om detta.

*Artikel 7***Kommunikationssätt**

De kontaktande och kontaktade myndigheterna ska kommunicera på ett sådant sätt att en skriftlig dokumentation kan erhållas.

*Artikel 8***Minimiinformation som ska tillhandahållas i begäran**

1. När en kontaktande myndighet inkommer med en begäran i enlighet med artikel 5 ska den tillhandahålla följande information:

- a) Den behöriga myndighetens kontaktuppgifter.
- b) En beskrivning av de sakförhållanden och omständigheter som är föremål för det straffrättsliga förfarandet i fråga.
- c) Alla relevanta uppgifter om den misstänktes eller åtalade personens identitet och, i tillämpliga fall, om offren.
- d) I vilket skede det straffrättsliga förfarandet befinner sig.
- e) Information om tillfälligt frihetsberövande eller häktning av den misstänkte eller åtalade personen, i förekommande fall.

2. Den kontaktande myndigheten kan lämna relevant kompletterande information om de straffrättsliga förfaranden som pågår i dess medlemsstat, t.ex. avseende eventuella svårigheter som denna har stött på i den staten.

*Artikel 9***Minimiinformation som ska tillhandahållas i svaret**

1. Svaret från den myndighet som kontaktats i enlighet med artikel 6 ska innehålla följande information:

- a) Huruvida ett straffrättsligt förfarande pågår eller har pågått avseende några eller alla de sakförhållanden som är föremål för det straffrättsliga förfarande som avses i den begäran om information som lämnats av den kontaktade myndigheten och huruvida samma personer är berörda.

Om vad som sägs i a bekräftas:

- b) Den behöriga myndighetens kontaktuppgifter.
- c) I vilket skede dessa förfaranden befinner sig eller, om ett slutligt avgörande finns, vad det är för slags avgörande.

2. Den kontaktade myndigheten kan lämna relevant kompletterande information om de straffrättsliga förfaranden som pågår eller har pågått i dess medlemsstat, särskilt vad avser eventuella relaterade sakförhållanden som är föremål för straffrättsliga förfaranden i den staten.

*KAPITEL 3***DIREKT SAMRÅD***Artikel 10***Skyldighet att inleda direkt samråd**

1. Om det fastställs att parallella straffrättsliga förfaranden pågår ska de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna inleda ett direkt samråd för att nå samförstånd om en effektiv lösning i syfte att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden; dessa samråd kan, där det är lämpligt, leda till att de straffrättsliga förfarandena koncentreras till en medlemsstat.

2. De berörda behöriga myndigheterna ska, så länge det direkta samrådet pågår, underrätta varandra om alla de viktiga processuella åtgärder som de har vidtagit i förfarandena.

3. Under det direkta samrådet ska de berörda myndigheter som medverkar i samrådet så snart det rimligtvis är möjligt svara på begäran om information från andra behöriga myndigheter som medverkar i samrådet. Om emellertid en behörig myndighet anmodas av en annan behörig myndighet att lämna specifik information som skulle kunna skada viktiga nationella

säkerhetsintressen eller äventyra enskilda personers säkerhet, behöver den inte lämna sådan information.

*Artikel 11***Förfarande för att nå samförstånd**

När medlemsstaternas behöriga myndigheter inleder ett direkt samråd om ett fall för att nå samförstånd enligt artikel 10, ska de överväga sakförhållandena och omständigheterna i fallet och alla andra faktorer som de anser vara relevanta.

*Artikel 12***Samarbete med Eurojust**

1. Detta rambeslut ska komplettera Eurojustbeslutet och påverkar inte tillämpningen av det beslutet.

2. När det inte har varit möjligt att nå samförstånd i enlighet med artikel 10 ska ärendet där det är lämpligt hänskjutas till Eurojust av en behörig myndighet i de berörda medlemsstaterna, om Eurojust är behörig att agera enligt artikel 4.1 i Eurojustbeslutet.

*Artikel 13***Tillhandahållande av information om resultatet av förfarandena**

Om det under ett direkt samråd i enlighet med artikel 10 har nåtts samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras till en medlemsstat, ska den medlemsstatens behöriga myndighet informera den eller de andra medlemsstaternas behöriga myndighet eller myndigheter om resultatet av förfarandena.

*KAPITEL 4***ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER***Artikel 14***Språk**

1. Varje medlemsstat ska i en förklaring som deponeras hos rådets generalsekretariat ange vilka språk, bland de officiella språken för institutionerna, som får användas för kontaktförfarandet i enlighet med kapitel 2.

2. De behöriga myndigheterna får enas om att använda vilket språk som helst under sina direkta samråd i enlighet med artikel 10.

*Artikel 15***Förhållande till andra rättsliga instrument och andra överenskommelser**

1. I den mån som andra rättsliga instrument eller överenskommelser gör det möjligt att vidga detta rambesluts syfte eller bidra till att förenkla eller underlätta förfarandet som medger att nationella myndigheter kan utbyta information om sina straffrättsliga förfaranden, inleda direkt samråd och försöka nå samförstånd om en effektiv lösning i syfte att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden, får medlemsstaterna

- a) fortsätta att tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är gällande när detta rambeslut träder i kraft,
- b) ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

2. De avtal och överenskommelser som avses i punkt 1 ska inte i något fall påverka förbindelserna med de medlemsstater som inte är parter i dessa.

*Artikel 16***Genomförande**

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut senast den 15 juni 2012.

Senast den 15 juni 2012 ska medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning.

*Artikel 17***Rapport**

Kommissionen ska senast den 15 december 2012 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en bedömning av i vilken utsträckning medlemsstaterna har efterlevt rambeslutet, vid behov åtföljd av lagstiftningsförslag.

*Artikel 18***Ikraftträdande**

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 30 november 2009.

På rådets vägnar

B. ASK

Ordförande